Ч. 227. Львів, пятниця дня 13. жовтня (30. вересня) 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на „**РУСЛАНА**“ виносить: **в Австриї:**
на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.
Телефон Редакциї ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх.** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередну застерогу.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оповістя звичайні приймають ся по цені 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Докажіть!

Якісь безіменні автори виступили в „Ділі“ ч. 219. „Целїбат у Русинів?!“ і в „Галичанині“ ч. 215. „О безженстѣ духовенства“ з тяжкими закидами проти львівского Синоду з р. 1891., немов би ухвали тогож синоду, затверджені Апостольским Престолом, зістали пофалшовані.

В виду сего тяжкого знеславленя як львівского Синоду так і самого Апостольского Престола і католицкої Церкви, просимо сею дорогою обох безіменних дописувателїв, щоб як найскорше **доказали** свої твердженя, а то назвемо їх **нікчемними брехунами, негідними навіть католицкого імени.**

Редакция Руслана.

Републиканьскі обманьства в Портуґалії.

(△) Про монархістичну революцию в Портуґалії вельми немилу для тамошних масоньских верховладників розпускає їх правительство такі обманьства в сьвіт, що вже нїгде не приймають їх яко поважні вісти, де лише загальне мають понятє про справдешне положенє.

Так н. пр. з Парижа телеґрафують (а там цікавлять ся сею справою, бо там позатягала република портуґальска позички), що там не вірять вісти про мниме поконанє революцийного руху, „особливо з оглядом на автентично стверджену вість що ґубернатор в Опорто зажадав скріпленя воєнних кораблїв, щоби удержати пристань проти роялїстів.“

Навіть социялїстична Arbeiter Ztg. подала телеґраму з Мадриту, в котрій сказано: „Як з Бадайоц звіщають до Мадриту, находить ся вся північна Портуґалія в руках монархістів.“

Дальші телеґрами з Бадайоц звіщають про вельми завзяту борбу між монархістами і републиканцями, яка точила ся недалеко Опорто, де републиканцїв відперто.

„Мимо того можна впевнити ся, сказано на останку, що роялїсти здобувають собі підставу в північній Портуґалії“.

Телеґрама прислана до париского „Temps-а“ з San Sebastian в Іспанії з дня 7. с. м. звіщає, що звідтам попередного дня незвичайно багато Портуґальцїв відїхало в напрямі до Портуґалії. Сї, з котрими мав нагоду говорити дописець „Temps-а“, були дуже одушевлені монархічною справою.

Також лїсбоньский дописець берлїньскої „Morgenpost“ звіщає з Бадайоц, що часописи оповіщують вісти про монархічний рух, котрі укладає републиканьске правительство, бо они зовсїм суперечні з приватними вістями.

Урядові републиканьскі вісти запевняють, мовби то монархістів зовсїм знищено вже, а тимчасом наспіла вість, що монархісти находили ся 9. с. м. коло Моімента, де відбув ся завзятий бій.

Правительство републиканьске дістало телеґраму, котрої не оповістило, але в нїй сказано, що „позіставлено числений материял воєнний“, не кажучи, котра сторона лишила сей материял, а як раз із сего можна робити користні для монархістів висновки. Було кільканайцять убитих і ранених, між тими офіцир правительственного війска.

Армія, маринарка і карбонарі поміж собою в незгоді. Піхота завидлива для моряків, котрих все покликують до найважнїйших справ, а карбонарі сторожать коло касарень піхоти, щоби нїяк не допустити до проголошеня монархії.

Полк піхоти хотїв з пятниці на суботу напасти на сторожуючих карбонарів, однак ударемнили се з дуже великим трудом офіцири.

Коло заграничних консулятів сторожують карбонарі нїбито для їх охорони, а в дійсности, щоби не допустити там Портуґальцїв прихильних монархії.

Телеґрама з Лїсбони потверджує подану вже нами вчера вість про відставку републиканьского мінїстра війни (по таких „побідах“ републиканцїв!). Єго наслїдником став полковник Silveira, начальник полїциї і обняв уже урядованє.

Цікава також вість мадридскої „Ероса“ з Лїсбони, що бувший мінїстер Teixeira і партийний проводир радикалів Alpoins утекли з Лїсбони.

Обидва відгривали в останних часах монархії головну ролю, а їх посуджують о се що они монархію зрадили карбонарам.

Аґенция Райтера оповіщує подане їй портуґальским правительством повідомленє, що з Лїсбони вислано до іспан. правительства рішучий протест проти того, що на іспаньскій землї громадять ся монархічні ватаги революцийні.

З Віґо звіщають, що також князь Опорто находить ся між монархічним війском і є начальником кінноти. Веде ся там завзята партизантка в горах.

Францускі часописи звіщають, що републиканьске „правительство“ увязнило в Портуґалії останними днями 7000 людий, між тими два тисячі робітників а пятьсот сьвящеників.

Видавані в Лїсбонї монархічні дневники „Capital“ і „Intrasigente“ пишуть про повстанє в північній Портуґалії: „Неперечно, що на півночі Портуґалії вельми невдоволені републиканьским правительством, бо оно держить ся закона про розділ держави і Церкви і грабить церкви. Дорогоцїнні релїквії і церковні річи пощезали, а щоби закрити їх недостачу заборонюють прилюдні процесиї. Обуренє зростає і задля того, бо урядові становища обсаджують людьми до того цїлком неспосібними.

З Понтеведра наспіли такі цікаві подробиці про портуґальскі подїї: „Концеіро вибрав як раз теперішну пору для виконаня свого наміру, бо єго воєнні змаганя опирають ся головно на північній Портуґалії, а там аж тепер наспіла відповідна до того пора.

Селяни тих околиць убогі а весь свій дохід мають з виноградів, котрих збори продають анґлїйским купцям. Як довго селянин не упорав ся з виноградом, не продав єго, не може також про нїчо иншого думати.

З початком жовтня вивозять виноград на побереже, звідки кораблї забирають вино „Porto“ (Portwein) до Анґлії.

Дня 3 го жовтня досьвіта загомонїли в многих околицях півночи дзвони на тривогу. Вісїм громад в окрузї Бако да Feira змобілїзували всю мужеску молодїж, котра вирушила з монархічним прапором перед громадскі доми.

У Felqueriaз републиканьскі власти були приневолені утїкати перед 5000-ою товпою народу.

В Santo Thyrso зібрали ся з численних сїл многі монархісти і позривали на улицях републиканьскі вивіски. На всїх домах міста вивішено монархічні прапори.

Можна собі тепер уявити довгий час таєне невдоволенє селян, котрі після довго о жиданя наостанку ударили на републиканцїв після добре обдуманого пляну.

Вправдї звіщають, що републиканьске правительство вислало з Опорто до зворохоблених областий війско, але й се неперечно що з ріжних залог правительственного війска перейшли до монархістів. Концеіро має імовірно намір, щоби Опорто було зовсїм лишене війска, котре рін зваблює до инших, поменших осередків повстаня.

Визначний іспаньский монархіст заявив, що Опорто в $^{4}/_{5}$ вірне ще монархії і се місто стане столицею Портуґалії. Таку поруку дає імя лицаря повстаня, Концеіро, котрий постановив покарати таким способом Лїсбону за єї віроломство.

Імя Conceiro є тепер на устах усего сьвіта. Се душа монархічного руху і пострах карбонарів.

Він здобув собі велику популярність у воєнних походах в кольонїях. Недовго перед вибухом републиканьскої революциї, протестував він яко вірний монархіст перед королем проти поступованя правительства, котре доводило монархію до упадку.

Концеіро опирав ся в тім на обставинї, що артилєриї дано набої з зіпсованим порохом і без запальників. Він давнїйше нїколи не бачив молодого короля. В тривозї о удержанє королїства представив ся він королеви в сам час ще в палатї Necesidades і все розкрив Мануїлови, що він знав про порозумінє між правительством а републиканцями і чого він побоював ся. Король подякував єму за осторогу, однак не поступив після неї а повіз-

---

Антін Чехов.

Спомин.

(Дальше).

„Лїда може полюбити тільки земця, занятого так як і она шпиталями і школами — сказав я. — О, для такої дївчини можна не тільки стати земцем, але як казка говорить, сходити зелїзні чоботи. А Місюсь? Яка розкіш тая Місюсь!“

Белокуров, довжезно протягаючи своє „е-е-е-е“, заговорив про хоробу віку — песимізм. Говорив він з переконанєм і таким тоном, немовби я перечив ся з ним. Сотнї верст пустинї, однообразного, спаленого степу не можуть на вас напустити такої нудьги, як один чоловік, коли він сидить, говорить і не знати коли піде.

„Дїло не в песимізмі і не в оптимізмі, а в тім, що у девядесяти девятьох на сто нема розуму“ — сказав я роздратований.

Белокуров взяв те до себе, обидив ся і вийшов.

III.

„В Малозвомові гостить князь, кланяєть ся тобі — говорила Лїда, вернувши звідкись і зміняючи рукавиці. Говорив багато, цікавого... Обіцяв знова в ґуберніяльнім зборі зняти питанє про медичний пункт в Малозвомові, але казав: „мала надія“. —

А обертаючи ся до мене, она кинула: „Даруйте, я все забуваю, що для вас она може бути не цікава“.

Я роздражнив ся.

— Чому не цікаве? — спитав рушаючи плечами. — Ви не цікаві знати мою гадку, але впевняю вас, що то питанє мене живо інтересує.

— Так?

Так, На мою гадку медичний пункт в Малозьомові цїлком непотрібний.

— Роздратованє удїлило ся їй, она глянула на мене прихмуривши очи й спитала.

— А щож потрібне? Пейсажі?

— І пейсажі непотрібні. Там нїчого не треба.

Она скінчила здіймати рукавиці і взяла часопись, яку щойно привезли з почти; за хвилю сказала тихо і здержливо.

— Минулого тижня вмерла при дитинї Анна, а коли би близко був медичний пункт, то она остала би ся при житю. Думаю, що й панове пейсажисти повинні мати в тій справі якісь переконаня.

— Я маю в тій справі доволї сильне переконанє, впевняю вас — відповів я, а она закрила ся передімною часописею, як би не хотїла мене слухати.

На мою гадку медичні пункти школи, бібліотечки, аптички, при нинїшних відносинах причиняють ся тільки до поневоленя. Народ скований великим ланцом, ви не рубаєте того ланца, тільки додаєте до него нові звена — ось вам мої переконаня.

Вона піднесла на мене очи і глумливо всьміхнула ся, а я говорив дальше, стараючи ся вхопити свою провідну гадку.

„Не в тім дїло, що Анна вмерла при дитинї, а в тім, що всї ті Анни, Маври, Палани з раннього ранка до пізної ночи гнуть спини, хорують від надмірної працї, цїле житє дрожать за голодних і хорих дїтий, цїле житє боять ся смерти і хороби, цїле житє лїчать ся, скоро блїднуть, скоро старіють ся і умирають в грязи і у смородї, їх дїти, підростаючи, починають тої самої грати, і так минають сотки лїт, і мілїярди людий живуть гірше худоби — для кусника хлїба відчуваючи вічний страх. Цїла траґедия їх положеня в тім, що они не мають коли подумати про душу, про свій обряд і подобіє; голод, холод, страх і праця, як гора снїгу, загородили їм дороги до духового житя, котре тільки й може вдоволити чоловіка.

Ви приходите їм в поміч з лїчницями і школами, але тим ви не визволюєте їх з пут а навпаки, єще більше закріпощуєте, бо вносячи до їх житя нові пересуди, збільшаєте скількість їх потреб, не говорячи вже об тім, що за порошки і книжки вони мусять платити земству і значить ся, ще гірше гнуть спину.“

„Не буду з вами перечити ся, — сказала Лїда, кидаючи часопись. — Я вже тоє чула. Але скажу вам одно: годї сидїти з заложеними руками. Правда, ми не спасемо людства і може бути, що ми дуже часто милимо ся, але робимо, що можемо і — добре робимо. Найвисше і сьвяте завданє культурного чоловіка служити ближнїм і ми стараємо ся служити, як уміємо. Вам се не подобаєть ся, але годї всїм догодити.“

„Правда, Лїда, правда“ — сказала мати.

В присутности Лїди вона завсїгди немов смирнїла і трівожно глядїла на неї, боячись, щоб не сказати чого лишнього, або невмісного, і нїколи вона єї не перечила, а завдно годила ся: правда Лїда, правда.

„Хлопська“ просьвіта, книжки з нужденними науками і медичні пункти не можуть зменшити анї темноти, анї смертности, так само як сьвітло з ваших вікон не може осьвітити того великого саду, — сказав я, — Ви не даєте нїчого, тільки мішаючись до житя тих людий, витворюєте нові потреби і нову причину працї.

„Ах, Боже мій, требаж що небудь робити!“ — сказала Лїда — і з тону єї бесїди видно було, що мої погляди она вважає нужденними і погорджує ними.

(Дальше буде).

рив мабуть зрадливим інформациям правит. ліберального.

Концеіро, котрий служив капітаном в артилєриї, придбав собі добру амунїцию і бив ся підчас революцийної ночі із своєю одинокою батериєю на улицях Лїсбони по лицарски.

Коли революция побідила, виступив він з війска і цінений навіть републиканцями за воєнні чесноти і любов жовнїрів до него відмовив републиканцям дальшої служби, хоч жертвували єму ранґу ґенерала, і утік з Портуґалії до пограничної іспаньскої провінциї, де заняв ся орґанїзациєю монархічної революциї. Република наложила велику суму на єго голову а правительство почало дибати на него, але на дармо.

Особливо масони і карбонарі намагали ся розвідати про місце побуту Концеіра в Іспанії, бо бояли ся єго орґанїзаторского таланту, однак він умів усе укривати ся. Поміж портуґальскими жниварями, котрі після жнив з Іспанії вертали домів, набрав він собі перших добровольців.

Як шайка масонів чигає на нинїшного провідника монархістів, видно з того, що останними днями намагали ся пірвати єго доньку і задержати яко закладницю. Одначе цьвіт молодежи в Vigo утворив почесну ґвардию для охорони дївчини. Очивидно републиканьске правительство робить всякі можливі змаганя, щоби обнижити вартість і значінє монархічного руху.

Треба однак знати, що всї вісти з Лїсбони, котрі голосять про „пораженя монархістів“, поки аж монархія буде привернена, треба приймати з найбільшою обережностию. Імовірно не вдасть ся републиканцям дістати в свої руки або лишити житя знаменитого провідника монархістів. Єго убийство було би важким ударом для вірного монархії населеня.

О. І. Плавюк.

Учім ся від других!

(Конець).

Як може сьвященик чи душпастир практично прислужити ся до розвитку і розширеня своєї рідної печати?

1) Працюй духово для одного католицкого дневника. Посилай сейчас вістки про нові, цікаві події свого місця. Можливо найскорше і беззглядно правдиві. О що за богате жерело добрих новин знайшло би ся не на одній сьвященичій мапцї. Штука, история, місцеві повіря і звичаї, новини дня! Се лишає ся мертвим капіталом, а так через часописи стало би спільним добром всїх.

2) Закладай місцеві кружки часописні. Через них звернеш увагу на вибір лєктури, збереш разом сили до оборони, закинеш сїти на цїлу місцевість і так поволї проженеш більшу часть лихих часописий з громади.

3) Поясняй часто значінє добрих часописий, а погубний вплив злих. Лихі часописи се найважнїйша небезпека віри, а яко такій належить ся їй місце на амвонї. Она коштувала вже Церкву много безсмертних душ.

4) Передплачуй виключно католицкі часописи. А з незимними і нетеплими геть з хати!

5) Прочитавши добру часопись чи дневник не лишай їх дома, з хати до хати, з рук до рук, користь мусить бути.

6) Уважай на розширенє добрих книжок і часописий в публичних льокалях. То лиш зразу буде тяжко, доки люди не навикнуть до того.

7) Коли в твоїй громадї много письменних, старай ся о розширенє добрих книжок. Люди звичайно не перебирають в лєктурі, читають то, що впаде їм в руки. Нарід (а хотяй би з початку лише одиниці) буде вдячний за вибір і замовленє добрих часописий і книжок.

8) Уважай се своїм обовязком чести під час подорожи, в гостинницях домагати ся сей час католицкого дневника, в сей спосіб подати вираз свого здивованя, а коли єго там нема, то остентацийно опустити льокаль. (Один селянин в Інсбруку домагав ся вперед в гостинници католицкого дневника, аж потім склянки пива.)

9) Домагай ся всюди свого дневника на двірци, по трафіках, голярнях, там много жидівских часописий і повно всякого сьмітя, а так мало католицких дневників. А длячого? Бо майже нїхто їх не домагає ся.

10) Старай ся для свого католицкого дневника придбати як найбільше передплатників і анонсів. То факт, що нїяка часопись не удержить ся з самої передплати. Дневник і з найбільшим числом справдешних передплатників мусить знидїти, коли не найде иншого жерела доходу. Дві треті накладу часописи повинні покрити анонси. А як сего діпняти?

а) Чи в приватних закупнах, чи то для Церкви покликуй ся все на анонси католицкого дневника. Скажи купцеви причину, що купуєш у него задля того, що він анонсує ся в католицких дневниках.

б) Більші рахунки, чи дальші замовленя зроби залежними від анонсів дотичної фірми у своїм дневнику.

в) Домагай ся сейчас від кождого аґента, щоби виказав ся річними анонсами твоєї часописи. Віддаляй з засади кождого, що не може тим виказати ся.

г) Научи так поступати і своїх парохіян.

ґ) При замовленях питай все фірми, де она постійно анонсує ся.

д) Вислови фірмі признанє, коли так поступає, або напиши лист подібного змісту: „Яко давний знакомий вашої чесної фірми осьміляю ся висловити своє счудованє, що так рідко (або нїколи) не знаходжу ваших інсератів в моїх дневниках. Дуже було би менї прикро з сеї причини вас покинути.“ Кілько то справунків сьвященики залагоджують, що було би тодї, як би так всї послїдовно покликували ся на анонси в католицких дневниках.

11) Коли католицкий дневник в дечім помилить ся, не виражай бодай на внї свого негодованя. В приватній дорозї спокійно зверни редакциї на се увагу.

12) За добрі статї і дописи вислови редакциї своє признанє, то їх до працї дуже заохочує.

13) Коли можеш, то згадай за католицку печать в своїй послїдній волї.

Тож коли сьвященик сї чи тим подібні середники практично здїйснить, вже тим прислужить ся много для католицкої печати.

* * *

На Австриї сповняють ся слова притчі Христової: „Коли люди спали, прийшов ворог і засїяв всякий бурян“. У нас печать се поле, що стоїть облогом, лише денеде показують ся самотні стебла пшеницї. Як клир, так і католицкий нарід з огляду на печать дуже остали по заду! Що наступить, коли так важна справа буде так дальше поступати таким черепашиним кроком?

Одна Австрия остала ще католицкою державою. І в нїй здає ся прийде до рішучого бою між зґанґриґованою культурою а християньским сьвітоглядом. Передбоєві вістуни вже появились!...

О, коби ми вже раз зрозуміли духа наших часів і в сїй великій боротьбі духів о найвисші добра були готові на всяку жертву для печати!

Товмач 1 - 4. X. 1911.

Примітка редакциї. Вп. Автор подав вельми влучні і цінні замітки про се, які шкоди заподїває Христ. катол. Церкві і релїґії та всему катол. населеню социялїстична, радикальна і лїберальна печать, а як мало супроти того робить ся ще з боку католиків і виказав се наглядно числами на прикладах нїмецких часописий. Всї ті замітки можна в цїлости приложити до відносин в рускім народї. Хто ще не стратив віри, хто ще є на тілько віруючим, але й дїйсним Русином-католиком, а передовсїм наш руско-католицкий клир, повинен з тих цїнних і влучних заміток виснувати послїдовности для наших відносин і відповідно до того розпочати рішучу і ревну дїяльність, а особливож отсї заповіди, подані в нинїшнім закінченю і зазначені товстими буквами, повинна наша християньско-руска суспільність записати глибоко в своїх серцях і розпочати в тім напряжі живу дїяльність. Досить розглянути ся в наших обставинах, кілько то часописий заходить ся коло того, щоби в нашім народї засїяти в єго серцях і умі засади суперечні з основами христ. катол. Церкви і релїґії, спровадити єго на манівцї царского православія або повного безвіря і підготовити підвалини до масоньского і социялїстичного раю. „Прикарпатская Русь“ з „Голосом Народа“, „Галичанинъ“ з „Русскимъ Словомъ“, „Лемко“ і „Русская Воля“ підривають підвалини Руско-катол. Церкви і повагу наших Владик із становища царе- і православія. „Дїло“ з „Народним Словом“ і „Свободою“, „Громадский Голос“, „Земля і Воля“, придержуючись правила: „getrennt marschieren, vereint schlagen“, окрім безлїчи летючих листків, брошур і книжочок, на свій лад підкопують релїґію і Руско-кат. Церкву та повагу Владик і духовеньства, а посїв сей падає день в день на руску ниву так податну для розросту всякого буряну. Щож супроти всего того значать слабі змаганя нашого дневника, що значить робота двотиждневника „Нива“ і „Основа“ або місячника „Місіонар“ з „Місіонарчиком“?! Досить перевести порівнанє хоч би поверховне, не вдаючи ся тут уже в цифрове обчисленє, а дійдемо до переконаня, що наша Руско катол. Церква, наша віра, а тим самим і наша народність вельми загрожені. Крайна отже пора поважно не тілько призадумати ся, але забрати ся живо до дїла і пособлити всїми способами своїй христ. катол. печати, старати ся о єї розширенє, скріпленє і помноженє для оборони найвисших і найцїннїйших дібр руского народу.

З державної ради.

При кінци позавчерашного засїданя шеф мінїстерства торговлї п. Матай розглядав справу картелїв, а після него давав виясненя в справі замкненя ческих шкіл предсїдник бар. Ґавч, признаючи Чехам право удержуваня приватних шкіл у Віднї.

Говорив ще п. Брайтер про винагороду для потерпівших в часї дрогобицких кровавих виборів.

На вчерашнім засїданю мотивували свої дорожняні внески п. Вебер і Фрідман з візванєм до правительства, щоби без огляду на Угорщину на власну руку полагодило справу ввозу арґентиньского мясива.

Дальше промовляли в дорожняній справі п. Гумер і Денк, потім п. Єржабек заявив, що вина дорожнї падена социялїстів і страйки (сьвята правда!) Жалїє, що не покарано бунтівників, що підюдили до віденьскої демонстрациї, лише демонстрантів.

П. Зенкер заявляє, що рух проти дорожнї не є виключно робітничим або социялїстичним, але загальним. Бесїдник полємізує з бар. Ґавчом і відкликує ся до правительства, щоби зробило все, що є в єго силї.

П. Панц домагає ся знесеня цла на пашу. Обниженє тариф на гадку бесїдника не виходить в хосен консументам, лише посередникам. Вкінци пропонує бесїдник ряд заряджень в інтересї селян.

На сїм перервано наради.

П. Біянкінї запитує правительство в справі дальматиньскої зелїзницї і жадає, щоби в переговорах з Мадярами ставлено домаганє єї будови.

П. Лїберман поставив внесенє в справі виданя закона про вивласненє на цїли мешкальних домів і внесок в справі виданя наказу вивозу картофлї (?).

П. Бузек поставив внесок в справі заряджень проти дорожнї мешкань.

На сїм замкнено засїданє, слїдуюче нинї.

Внесенє п. Олесницкого в справі зміни виборчої ординациї, поставлене як наглячe, а опісля змінене по ухвалї україньского клюбу, на звичайне (щоби не переривати дорожняної дискусиї, звучить:

„Висока палата ухвалить: Установляє ся виборчу комісию, зложену з 25 членів, який поручає ся:

а) піддати обовязуючу виборчу ординацию з 1907 р. до державної ради основній ревізиї і виробити начерк новелї в тім напрямі, щоби насамперед було забезпечене правне виборче поступованє, а далї були знесені всї постанови, заведені специяльно для Галичини й відмінні від виборчого поступованя, що обовязує в инших коронних краях;

б) уложити начерк що до сотвореня виборчого трибуналу;

в) предложити обидва начерки Високій палатї до дня 31. грудня 1911 р.

Італїйско-турецка війна.

Росия супроти війни. Від хвилї, коли на Середземнім мори задирка між Туреччиною і Італїєю викликала оружну розправу, коли вся який сумнїв, що турецкій Портї удасть ся в дипльоматичній дорозї усунути ся від кровавої війни, Росия почала донюхувати ся жиру.

З початку „Новое Время“ і инші чорносотенні часописи виступили зі статями, в яких з чувством нескриваної радости заявляли, що Росия може лише тїшити ся з причини ослабленя Туреччини, опісля рознесла ся вістка про якісь тайні наради з участию ґр. Вітого, потім зачали ся появляти в деяких часописях жалісні зітханя, що турецкі розпорядки відбивають ся уємно на росийскій торговлї і що наслїдком сего є річию неминучою, що дарданельский пролив в руках Туреччини спиняє росийску плавбу, вкінци париский „Petit Journal“ сповістив, що Росия громадить на турецкій границї богато військових віддїлів і що біля Тифлїсу сконцентровано вже кілька полків.

О покривку до задирки, як се виказала Італїя, не тяжко. Сю покривку вже винайдено, а є нею признанє Туреччиною збіжевого перевозу як воєнної контрабанди, підлягаючої конфіскатї.

Справа ся є вельми поважною, чим би се на око видавало ся. Східну квестию Росия все уважала і доси уважає за квестию росийску — вічний проблєм, який скорше чи пізнїйше в інтересї Росиї мусить бути розвязаний. Сю справу навіть росийскі лїберальні живла ось як очеркують: „З одної сторони Росия не може дозволити, щоби християньскі держави, основані завдяки кровавим війнам протягом 150 лїт Росиї з Туреччиною, чи перейшли знова в ярмо півмісяця, чи щоби їх зніс з поверхнї житя нїмецкий „Drang nach Osten“. Могуча держава на берегах моря Еґейского і Чорного, все одно, чи се буде могуча відроджена Туреччина, чи монархія Габсбурґів, стане ся небезпечною для полудневих границь Росиї і для становища Росиї на найблизшім сходї. З другої сторони найважнїйші економічні інтереси Росиї велять домагати ся необмеженої комунїкациї між чорноморским побережем і всесьвітними ринками“.

Теперішну хвилю уважають росийскі публїцисти за рішаючу для здобутя свобідного переходу через Дарданелї.

Заборона перевозу збіжа і угля, який видала Туреччина на час війни пояснює вельми просторо майже цїла росийска печать, як знасилуванє укладів, хотяй § 63. берлїньского договору ясно стверджує, що Дарданелї в часї війни і мира є замкнені для всїх воєнних суден, а прецїнь судна, що везуть воєнну контрабанду, мусить ся уважати за воєнні. Ся заборона викликала горячі протести а навіть погрози з росийскої сторони, що коли Дарданелї не будуть свобідними для переїзду, то Росия ужиє всїх середників, якими розпоряджає.

Сї воєвничі загони Росиї годї уважати за безвартісну грозьбу. Зі статий росийскої печати видно, що порозумінє в сїм напрямі або вже осягнено, або небавком буде осягнене, бо всї майже часописи зазначують, що інтереси Росиї є такі самі, що інтереси західних держав.

Вісти про охоту до мобілїзациї у ріжних держав заострюють ще росийскі апетити.

Із поля війни. Римскі дневники доносять з Триполїсу, що турецка кавалєрия ночами нападає на італїйскі військові становища на полудни. До італїйского війска зголошують ся турецкі утїкачі, котрі розповідають, що в турецкім війску запанувала деморалїзация і голод.

З Триполїсу видалено 20 турецких офіцирів і цивільних урядників. Удаючи ранних, полишили ся они в шпиталю і удїлювали турецким війскам інформаций про рухи італїйского війска. „Messagero“ звіщає, що підчас бомбардациї Триполїсу впало 100 трупів. Італїйский комендант утворив в Триполїсї новий поліцийний корпус під проводом майора. З Триполїсу наспіла до Риму вістка, що 150 турецких піхотинцїв, уоружених в карабіни, доброохотно віддало ся в італїйскі руки, кажучи, що від 24 годин нїчого не їли. Війскові аташе́ чужих держав, що перебувають в Римі, удають ся на поле борби до Триполїсу.

До Аґенциї Стефанього доносять з Триполїсу 10. с. м.: В ночи з 9. на 10. с. м. о три чверти на другу напали Турки на італїйскі стоянки, що пильнували закопів Бомелїяне. По півгодинній борбі цофнули ся Турки, оставляючи ранених, трупи та карабіни. Пійманий Турок признав ся, що нападали на два

відділи піхоти і на один кінноти. Закопи Бомеліяне хоронені були рівнож гарматним огнем італійских воєнних кораблів „Sardynia“ і „Karol Albert“. Італійскі моряки виявили багато відваги.

„Ikdam“ на основі жерельних інформаций стверджує, що під Триполісом затонули три італійскі кораблї (підчас бомбардациї) від стрілів турецких батерий.

Висланий до Триполісу воєнний дописець „Daily Telegraph“ звіщає про нічний атак на части пустинї біля оази Бумеліяна. Дописець власне обходив турецкі стоянки, коли нагло почув крик: „Надходять!“ Італійский капітан приказав жовнірам аж тоді стріляти, коли ворог буде близько. Атак виконали найлїпші турецкі сили. Італійцї стріляли аж в останній хвилї. Турки відповіли в клячучій позициї. Комендант італійского відділу одержав небавком поміч, а італійскі кораблї осьвічували поле рефлекторами. По 10 мінутах канонади ворог зник, полишаючи 5 вбитих і одну гармату фірми Крупа.

„Corriere della Sera“ доносить під датою 7. с. м. з Триполісу: Турецке війско розіґнано на 4 сторони. 4.000 турецкого війска находить ся у віддалї 5 годин ходу від Триполісу, 6.000 до 7.000 о три години дальше за ними. Комендант Мумір-баша з шефом штабу і комендантом артилєриї удав ся над границю Тунісу, однак небавком змінив напрям на полудне. Турки хотять, видно, сконцентрувати ся. Турецкі новобранцї підчас бомбардациї зняли мундури, покинули оружє, а офіцири втікли. Марш війска відбуває ся серед некорисних условин; засоби поживи вистарчуть на 20 день, а придбанє провіянту є вельми трудне.

Проклямация Італії до населеня в Триполісї. „Messagero“ доносить, що адмірал Фаравеллї видав поклик до населеня про окупацию. Поклик повідомляє, що шкоди, нанесені бомбардациєю будуть покриті, побір новобранців знесений, будуть заведені господарскі улїпшеня, свобода релїґії і пересьвідченя буде запоручена, женщини будуть шановані.

Становище держав не змінило ся. Вістки поширені про мобілїзацию в Румунії і Чорногорі не справдили ся.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат.: Григория; римо-кат.: Едварда. — В суботу: руско-кат.: Покр. Пр. Богор.; римо-кат.: Калїкста.

— **Канцелярия „Християньско-суспільного Союза“** у Львові находить ся в улиці Хмельовского (давнїйше Ґолембя) ч. 15, II поверх. Сюди треба звертати ся в усїх справах Союза, по всякі виясненя ітп. і сюди надсилати членьскі вкладки. Тут також відбувають ся засїданя старшини Союза.

Домівка Редакциї, Адміністрациї і експедициї „Руслана“ містить ся при улиці Хмельовского ч. 15., II. поверх.

— **„Дїло“**, котре за безличні клевети на п. Ол. Барвіньского, п. з. „Наші христ. суспільники“ виклепані безіменною спілкою народно-демократичної кузнї, дістало у відповідь незбитими фактами тілько соромних поличників, набрало води в рот для прохолоди по такім соромнім пораженю і намагає ся за те відплатити своїм способом, кидаючи болотом з поза плота. З нагоди божевільного нападу о. Павла Каміньского на епископа Хомишина, пише очивидно урадоване тим, як і всякими подібними подіями народно-демократичне „Дїло“, мов би то о. Павло Каміньский був свояком радника Двора Ол. Барвіньского. Як нас інформують, в дійсности справа має ся так: Мати о. Павла Каміньского є донькою пок. о. Василя Барвіньского, бувшого пароха в Скнилові, котрий мав трох синів, живучих ще о. Мартина (дефіцієнта) і учителя Юліяна, та помершого у Львові о. Еміліяна. Василь Барвіньский, б. парох Скнилова, був сином чиншового шляхтича Якова Барвіньского з Ярчовець (коло Зборова). Брат Якова, Григорий, також чиншовий шляхтич був батьком о. Григория, б. пароха Шляхтинець. Василь Барвіньский був отже стрийним братом б. пароха Шляхтинець о. Григория, а через те син о. Григория, радник Двора Олександер, стрийно-стрийним братом дїтий о. Василя Барвіньского із Скнилова отже і матери о. Каміньского. В якім же степени є о. Павло Каміньский в такім случаю свояком з п. Ол. Барвіньским, се нехай собі зволять тепер виснувати доктори прав з „Дїла“ при помочи ще може якого сьвященика з „Народного Комітету“, або із „Спілки Дїла“, котрий обзнакомлений з метриками і степенями свояцтва.

— **Протест.** Духовеньство станїславівского деканату зібране на соборі деканальнім в Лисци старім дня 30. вересня с. р. виражає свій біль і обуренє по причинї статий поміщених в часописи „Дїло“, а містячих в собі явну і публичну хулу проти Ісуса Христа, проти Непорочности Пр. Д. Мариї і єресь проти тайни супружества, заразом постановляє яко експіяцию відправити торжественну Службу Божу з виставленєм Найсьв. Тайн в день Покрова Пр. Д. М. (15. жовтня н. с.) з процесиональним обходом около церкви. — Заразом протестує проти ширеня схизми через уряджуванє паломництв до Росиї, через віддаванє дїтий на вихованє до інститутів схизматицких і дає вираз свому обуреню по причинї брутального викиненя СС. Василиянок з дотеперішного їх поміщеня у Львові на жаданє „Совѣтъ-а Народного Дому“. Лисець старий, дня 30 вересня 1911. — *о. Стефан Комариньский*, декан і парох Лисця міста, *о. Гр. Селяньский, о. Е. Січиньский, о. Е. Шмериковский*, парох Угорник, *о. А. Навроцкий*, парох Загвіздя, *о. М. Бровко, о. Т. Матейко, о. М. Ільницкий, о. Ер. Бариш, о. І. Сіменович, о. І. Устияновский, о. В. Левицкий, о. П. Білоус, о. Т. Турчманович.*

— **Українська місионарска школа в Галичинї.** До „товариства місийного“ в Жовкві, що поставило собі цїлию заснувати школу для виобразованя місионарів для наших американьских братів, приступило протягом одного місяця два тисячі членів. Така симпатия зі сторони суспільности стрінула основників при їх Божім дїлї, якого довершенє наступить сего місяця отворенєм місийної школи в Бучачи. До І. кляси принято 12 хлопців. Условини до принятя є добре здоровлє і укінчених 12 лїт; родичі петента о принятє до сеї школи мусять дати від себе на письмі посьвідченє, що не будуть противити ся покликаню сина до стану місионарского, а опісля монашого, наколи син хотїв би до него вступити. На сьвята і вакациї полишають ся ученики в школї. Петент мусить мати покінчену 4 клясу народних шкіл. В місионарскій школї вчити будуть через 5 лїт ґімназиялних наук, після того 3 року фільософічних наук а вкінци 4 роки наук богословских. Просьбу о принятє мають петенти власноручно написати. Наколиби управа місионарскої школи узнала, що котрийсь з учеників не надає ся до місионарского стану, мають родичі взяти собі єго домів. Новій Христовій твердинї на рідній землї щасть Боже!

— **Інавґурация на львівскім унїверситетї** відбула ся нинї рано. Після богослуженя в костелї св. Миколая, відправленого еп. Бандурским, зібрали ся професори в тоґах і державні достойники в авлї унїверситета. Молодежи було около сотки. Інавґурацийну промову виголосив ректор др. Фінкель. Про український унїверситет говорив як про справу недалекої будуччини. Відповідне місце промови подамо завтра на основі стеноґраму. Промова була річева і обєктивна. З окрема виголосив виклад о. др. Ґерстман про нові проблєми в душпастирстві, який загально подобав ся.

— **Брехунови „Галичанинови“ і всїм єго побратимам по сїй штуцї до відома.** 1) О. Павло Каміньский, божевільник, що своїм вчинком викликав тілько сумного розголосу і втїхи у „Галичанина“ і єго побратимів є з пересьвідченя русофіл. Як сотрудник в Посїчи під Станїславовом намовляв людий до читаня „Русского Слова“ і видань „общества Качковского“ — самже нїчого не читав, хиба при забаві під „чорним орлом“ в Станїславові. В селї Ляхівцях під Богородчанами, куди він в часї хороби свого тестя бл. п. о. Ілиї Пиндуса, частенько приїздив для відправи богослуженя, відгрожував ся, що коли не усунуть з села читальнї „Просьвіти“, заснованої учителем Басарабом, то він єї жандармами велить обставити і нїкого там не впустить. Коли „Галичанинъ“ бажає ще кращого доказу, так ми відфотоґрафуємо сьвідоцтво убожества писане о. Каміньским і то таким „язичієм“, що навіть редактор „Галичанина“ остовпів би перед ним і зажурив би ся, що не може дорівнати о. Каміньскому. 2) О. Павло Каміньский не мав запрошеня на віче сьвящеників станїславівскої епархії, а явив ся в Станїславові не на віче, лише по своїм личним дїлам.

З того слїдує, що дикий анархізм і непошанованє духовної власти загнїздило ся неленій серед українського, лише як раз серед русофільского духовеньства. О. Павло Каміньский найкрасший сего примір.

— **В справі помочи учеників при полевих роботах.** Краєва Рада шкільна видала дня 10. жовтня обіжник отсего змісту: З причини неприхильних условин в деяких околицях в сїм роцї при жнивах а що найгірше при теперішних роботах коло копаня бараболь краєва Рада шкільна пригадує постанову §. 56. нового правильника для народних шкіл, що дає право шкільним окружним радам подїлу головних ферий на части в протязї шкільного року в поодиноких народних школах, а передевсїм по селах. В виїмкових випадках, а іменно, коли би така часть ферий мала припасти на час пильних робіт в полю н. пр. копаня бараболь, а речинець не дав ся з гори означити, вільно шкільній окружній радї видати загальний розпорядок про час ферий а рішенє що до покінченя науки полишити в сїм разї місцевій шкільній радї.

Окружна рада шкільна розважить безпроволочно, чи і о скільки в тамошнім окрузї випадало би користати з наведеного припису, евентуально видасть сейчас відповідні розпорядки. Звертає ся увагу, що з причини сего не можна оминути нормальний час головних ферий і що проте в школах, для яких би видано наведений розпорядок, головні ферії мусїли би бути відповідно скорочені.

— **Нові рускі доценти.** Міністер просьвіти затвердив ухвали дотичних професорских зборів в справі допущеня ґімн. професора д-ра Стефана Томашівского яко приватного доцента для австрийскої історії з рускою викладною мовою на фільософічнім видїлї львівского унїверситета і д-ра Людвика Яновского яко приватного доцента для руского письменства з узглядненєм східно-славяньских лїтератур на фільософічнім видїлї унїверситета в Кракові.

— **Ври та міру знай!** З нагоди нашої дописи з Саніччини, в якій наведено лист п. Сїдельника, накинула ся була ґазетка „Нар. Слово“ на нас і на п. Сїдельника, називаючи єго „безконфесийним суспільником“. Як всї напасти тої ґазетки в передсмертних судорогах були і є без найменшої основи, так і сю мусїло оно відкликати і помістити заяву отсего змісту: „Я нїколи не задумував про зміну ісповіданя, нї не зголосив нїгде безконфесийности, противно, я був, єсьм і остану вірним членом русько-католицької церкви і як такий шлю рівночасно на руки Вп. п. Василя Яворського десять корон на будову русько-кат церкви в Новім Санчи. З високим поважанєм *Василь Сїдельник.*“

— **Проти легкодушного банкроцтва**, яке знова починає ширити ся серед жидівских купців, відбула ся онодї анкета членів прокураториї і цїлого карного суду під проводом предсїдника суду п. Мілашевского і начального прокуратора п. Барта. По дискусиї постановлено примінити до тих з власної вини легкодушних банкротів найенерґічнїйші карні середники приписані законом. Може сї строгі середники відстрашуть неодного купця від „банкротства“.

— **Конець стрейку переплетників.** Кількатижневий страйк переплетників покінчив ся онодї обопільною угодою, заключеною між майстрами і робітниками. По довгих переговорах в яких брав участь відпоручник осередної орґанїзациї переплетників з Відня, згодили ся майстри на принятє деяких условій поставлених робітниками. Установлено іменно тарифу плати після лїт фахової працї, а час працї має тривати 9 годин і 15 мінут денно. Угоду заключено на три лїта з обопільним тримісячним виповідженєм. В разї невиповідженя продовжає ся умова на один рік. Що до плати за роботи переплетників ухвалили майстри на загальних зборах зладати в як найкоротшім часї подрібний цїнник тих робіт, котрий обовязував би всї робітнї. Заки однак та праця буде укінчена, рішено підвисшити тимчасово всї дотеперішні цїни робіт о 30 прц. Та ухвала буде подана до відома всїх правительственних і автономічних інституций, банків і т. п., а з нинїшним днем має обовязувати всїх майстрів-переплетників.

— **Русофільска пропаґанда.** Для підорваня поваги австрийских властий орґан ґр. Бобрінского і Марущака „Прикарпатская Русь“ бере ся, своєю дорогою пером штубака, до таких роздумувань з нагоди сповненого злочину в австрийскім парляментї: „Въ то время, когда правительство подъ непрерывный гулъ заявчивости во внутреннихъ порядкахъ государства вынувъ саблю и дипльоматическое перо, лихо брящаетъ оружіемъ и самоувѣренно разбрасываетъ на всѣ стороны дипльоматическіе циркуляры и ноты, угождая имперіалитско-захватнымъ аппетитам военной клики (!) — въ стѣнахъ священнаго въ каждом правовомъ государствѣ парляменскаго зданія падаютъ роковые выстрѣлы направленные въ сердца представителей правительства.“ А дальше: „Это выстрѣлы живой дѣйствительности внутреннихъ порядковъ австрійской имперіи, порядковъ, вызываемихъ примѣненіемъ девиза divide et impera, примѣненіемъ заключающимся въ ласканіи однихъ и въ безчоловѣчномъ угнетеніи другихъ. Благодаря тактикѣ divide et impera австрійское правительство уже десятки лѣтъ успѣваетъ въ укоръ живой дѣйствительности (!) и положенію страшны разширять экспансію во внѣшней политикѣ, игнорируя въ время насущнѣйшія нужды обѣднѣвшаго и изнемогающаго подъ бременемъ государственныхъ налоговъ населенія.“

Автор статї в „Прикарпаск-ій Руси“ за сьміло кидає свої погляди на терпеливий папір. В державі, до якої линуть єго хулїґаньскі почуваня, по проголошеню таких докорів, що рівнають ся майже погрозам, опинив би ся він сейчас на Сибірі; та сумнївне, чи і наші власти будуть для него довготерпеливі.

— **Наданє стипендий** Намісництво надало опорожнені три стипендиї з громадскої фондациї м. Миколаїва н. Дн. річно по 140 К почавши від шкільного року 1910/11, Ант. Пришлякови, уч. І. кл. ґімназиї у Львові, Ферд. Неволяньскому, уч. V. кл. нар. школи в Миколаєві і Ів. Гірнякови, уч. V. кл. ґімн. в Стрию, синам миколаївских міщан.

— **Шпіґуньскі перемитники перед судом.** Позавчера почала ся довірочна розправа перед звичайним трибуналом у Львові проти шинкарів Вайсманів і Штайберґа з Окопів св. Тройцї на галицкім Подїлю, обжалованих о шпіґуньство на річ Росиї. Найважнїйші сьвідки з російского боку покликані до розправи, не явили ся, о що подбало російске правительство. З тої причини на внесенє прокур. Рожанковского, а суд зажадає в дипльоматичній дорозї переслуханя тих сьвідків. Як високо цїнять обжалованих, показує ся з того, що суд зажадав по 25.000 К кавциї від кождої штуки випущеної із слїдчої вязницї. Нова розправа відбуде ся за кілька місяців.

— **Смерть віденьского артиста.** У Віднї помер дня 10. с. м. нечайно славний артист надворного театру Ернесть Гарман. Він належав до найбільших нїмецких драматичних артистів сего театру; в понедїлок вечером виступав ще на сценї, а кілька годин потім вже не жив. Підчеркнути належить, що він був щирим католиком. З причини єго смерти вислала дирекция міского львівского театру сердечну кондолєнцийну телеґраму на руки директора барона Берґера.

— **Намірена втека Ронїкера.** У вязничій келїї Ронїкера найдено сими днями підчас ревізиї анґлїйскі пилники до перепилованя крат і инші предмети, які могли би улекшити втеку. Ронїкер виявив повний спокій і заявив, що про сї предмети нїчого не знає, відки они взяли ся. А що він дальше вдає божевільного, тому єго не покарано в дисциплїнарній дорозї, лише переведено до иншої келиї і віддано під строгійший догляд.

— **Дефравдация 10 мілїонів корон.** До 10 мілїонів корон заграбили в сїм роцї австрийскі і угорскі банкирі в північній Америцї бідним переселенцям свого краю. Є се отсї людцї, що в роцї 1911. збанкрутували:

1. П. Б. Ровянек і спілка	4.000.000 К
2. Арпад Ґечель і спілка	230.000 „
3. М. Гарбуля	200.000 „
4. М. Корлят	300.000 „
5. Андрей Земани	2,500.000 „
6. Яков Кляйн	1,250.000 „
7. Ізидор Кляйн	425.000 „
8. Іван Беза	225.000 „

Проти сих збанкрутованих грабежників переселенцїв отворено тепер конкурс. Але є дуже мала надїя, щоби пошкодовані щось дістали, бо актива є дуже малі. Такі обманьства є тільки через се можливі, що в Америцї зовсїм не контролюють банкирів і тому они можуть робити, що їм подобає ся. Також духовник з Угорщини Епаміонд Люкачін належить до сеї лїсти обманцїв. Люкачін переселив ся перед трома роками з Угорщини до Америки, де зорґанїзував румуньский костел

рив мабуть зрадливим інформациям правит. ліберального.

Концеіро, котрий служив капітаном в артилєриї, придбав собі добру амуніцию і бив ся підчас революцийної ночі із своєю одинокою батериєю на улицях Лісбони по лицарски.

Коли революция побідила, виступив він з війска і цінений навіть републиканцями за воєнні чесноти і любов жовнірів до него відмовив републиканцям дальшої служби, хоч жертвували єму ранґу ґенерала, і утік з Портуґалії до пограничної іспаньскої провінциї, де заняв ся орґанізациєю монархічної революциї. Република наложила велику суму на єго голову а правительство почало дибати на него, але на дармо.

Особливо масони і карбонарі намагали ся розвідати про місце побуту Концеіра в Іспанії, бо бояли ся єго орґанізаторского таланту, однак він умів усе укривати ся. Поміж портуґальскими жниварями, котрі після жнив з Іспанії вертали домів, набрав він собі перших добровольців.

Як шайка масонів чигає на нинїшного провідника монархістів, видно з того, що останними днями намагали ся пірвати єго доньку і задержати яко закладницю. Одначе цьвіт молодежи в Vigo утворив почесну ґвардию для охорони дівчини. Очивидно републиканьске правительство робить всякі можливі змаганя, щоби обнижити вартість і значінє монархічного руху.

Треба однак знати, що всї вісти з Лісбони, котрі голосять про „пораженя монархістів“, поки аж монархія буде привернена, треба приймати з найбільшою обережностию. Імовірно не вдасть ся републиканцям дістати в свої руки або лишити житя знаменитого провідника монархістів. Єго убийство було би важким ударом для вірного монархії населеня.

О. І. Плавюк.

Учім ся від других!

(Конець).

Як може сьвященик чи душпастир практично прислужити ся до розвитку і розширеня своєї рідної печати?

1) Працюй духово для одного католицкого дневника. Посилай сейчас вістки про нові, цікаві події свого місця. Можливо найскорше і беззглядно правдиві. О що за богате жерело добрих новин знайшло би ся не на одній сьвященичій мапці. Штука, история, місцеві повіря і звичаї, повини дня! Се лишає ся мертвим капіталом, а так через часописи стало би спільним добром всїх.

2) Закладай місцеві кружки часописні. Через них звернеш увагу на вибір лектури, збереш разом сили до оборони, закинеш сїти на цїлу місцевість і так поволї проженеш більшу часть лихих часописий з громади.

3) Поясняй часто значінє добрих часописий, а погубний вплив злих. Лихі часописи се найважнїйша небезпека віри, а яко такій належить ся їй місце на амвонї. Она коштувала вже Церкву много безсмертних душ.

4) Передплачуй виключно католицкі часописи. А з незимними і нетеплими геть з хати!

5) Прочитавши добру часопись чи дневник не лишай їх дома, з хати до хати, з рук до рук, користь мусить бути.

6) Уважай на розширенє добрих книжок і часописий в публичних льокалях. То лиш зразу буде тяжко, доки люди не навикнуть до того.

7) Коли в твоїй громадї много письменних, старай ся о розширенє добрих книжок. Люди звичайно не перебирають в лектурі, читають то, що впаде їм в руки. Нарід (а хотяй би з початку лише одиниці) буде вдячний за вибір і замовленє добрих часописий і книжок.

8) Уважай се своїм обовязком чести під час подорожи, в гостинницях домагати ся сей час католицкого дневника, в сей спосіб подати вираз свого здивованя, а коли єго там нема, то остентацийно опустити льокаль. (Один селянин в Інсбруку домагав ся вперед в гостинници католицкого дневника, аж потім склянки пива.)

9) Домагай ся всюди свого дневника на двірци, по трафіках, голярнях, там много жидівских часописий і повно всякого сьмітя, а так мало католицких дневників. А длячого? Бо майже нїхто їх не домагає ся.

10) Старай ся для свого католицкого дневника придбати як найбільше передплатників і анонсів. То факт, що нїяка часопись не удержить ся з самої передплати. Дневник і з найбільшим числом справдешних передплатників мусить знидїти, коли не найде иншого жерела доходу. Дві треті накладу часописи повинні покрити анонси. А як сего діпняти?

а) Чи в приватних закупнах, чи то для Церкви покликуй ся все на анонси католицкого дневника. Скажи купцеви причину, що купуєш у него задля того, що він анонсує ся в католицких дневниках.

б) Більші рахунки, чи дальші замовленя зроби залежними від анонсів дотичної фірми у своїм дневнику.

в) Домагай ся сейчас від кождого аґента, щоби виказав ся річними анонсами твоєї часописи. Віддаляй з засади кождого, що не може тим виказати ся.

г) Научи так поступати і своїх парохіян.

ґ) При замовленях питай все фірми, де она постійно анонсує ся.

д) Вислови фірмі признанє, коли так поступає, або напиши лист подібного змісту: „Яко давний знакомий вашої чесної фірми осьміляю ся висловити своє счудованє, що так рідко (або нїколи) не знаходжу ваших інсератів в моїх дневниках. Дуже було би менї прикро з сеї причини вас покинути.“ Кілько то справунків сьвященики залагоджують, що було би тоді, як би так всї послїдовно покликували ся на анонси в католицких дневниках.

11) Коли католицкий дневник в дечім помилить ся, не виражай бодай на внї свого негодованя. В приватній дорозї спокійно зверни редакциї на се увагу.

12) За добрі статї і дописи вислови редакциї своє признанє, то їх до працї дуже заохочує.

13) Коли можеш, то згадай за католицку печать в своїй послїдній волї.

Тож коли сьвященик сї чи тим подібні середники практично здійснить, вже тим прислужить ся много для католицкої печати.

* * *

На Австриї сповняють ся слова притчі Христової: „Коли люди спали, прийшов ворог і засїяв всякий бурян“. У нас печать се поле, що стоїть облогом, лише денеде показують ся самотні стебла пшеницї. Як клир, так і католицкий нарід з огляду на печать дуже остали по заду! Що наступить, коли так важна справа буде так дальше поступати таким черепашиним кроком?

Одна Австрия остала ще католицкою державою. І в нїй здає ся прийде до рішучого бою між зґанґриґованою культурою а християньским сьвітоглядом. Передбоєві вістуни вже появились!...

О, коби ми вже раз зрозуміли духа наших часів і в сїй великій боротьбі духів о найвисші добра були готові на всяку жертву для печати!

Товмач 1 - 4. X. 1911.

Примітка редакциї. Вп. Автор подав вельми влучні і цінні замітки про се, які шкоди заподїває Христ. катол. Церкві і релїґії та всему катол. населеню социялїстична, радикальна і лїберальна печать, а як мало супроти того робить ся ще з боку католиків і виказав се наглядно числами на прикладах нїмецких часописий. Всї ті замітки можна в цїлости приложити до відносин в рускім народї. Хто ще не стратив віри, хто ще є на тілько віруючим, але й дійсним Русином-католиком, а передовсїм наш руско-католицкий клир, повинен з тих цїнних і влучних заміток виснувати послїдовности для наших відносин і відповідно до того розпочати рішучу і ревну дїяльність, а особливож отсї заповіди, подані в нинїшнім закінченю і зазначені товстими буквами, повинна наша християньско-руска суспільність записати глибоко в своїх серцях і розпочати в тім напряжі живу дїяльність. Досить розглянути ся в наших обставинах, кілько то часописий заходить ся коло того, щоби в нашім народї засїяти в єго серцях і умі засади суперечні з основами христ. катол. Церкви і релїґії, спровадити єго на манівцї царского православія або повного безвіря і підготовити підвалини до масоньского і социялїстичного раю. „Прикарпатская Русь“ з „Голосом Народа“, „Галичанинъ“ з „Русскимъ Словомъ“, „Лемко“ і „Русская Воля“ підривають підвалини Руско-катол. Церкви і повагу наших Владик із становища царе- і православія. „Дїло“ з „Народним Словом“ і „Свободою“, „Громадский Голос“, „Земля і Воля“, придержуючись правила: „getrennt marschieren, vereint schlagen“, окрім безлїчи летючих листків, брошур і книжочок, на свій лад підкопують релїґію і Руско-кат. Церкву та повагу Владик і духовеньства, а посїв сей падає день в день на руску ниву так податну для розросту всякого буряну. Щож супроти всего того значать слабі змаганя нашого дневника, що значить робота двотиждневника „Нива“ і „Основа“ або місячника „Місіонар“ з „Місіонарчиком“?! Досить перевести порівнанє хоч би поверховне, не вдаючи ся тут уже в цифрове обчисленє, а дійдемо до переконаня, що наша Руско катол. Церква, наша віра, а тим самим і наша народність вельми загрожені. Крайна отже пора поважно не тілько призадумати ся, але забрати ся живо до дїла і пособлити всїми способами своїй христ. катол. печати, старати ся о єї розширенє, скріпленє і помноженє для оборони найвисших і найцїннїйших дібр руского народу.

З державної ради.

При кінци позавчерашного засїданя шеф мінїстерства торговлї п. Матай розглядав справу картелїв, а після него давав виясненя в справі замкненя ческих шкіл предсїдник бар. Ґавч, признаючи Чехам право удержуваня приватних шкіл у Віднї.

Говорив ще п. Брайтер про винагороду для потерпівших в часї дрогобицких кровавих виборів.

На вчерашнім засїданю мотивували свої дорожняні внески п. Вебер і Фрідман з візванєм до правительства, щоби без огляду на Угорщину на власну руку полагодило справу ввозу арґентиньского мясива.

Дальше промовляли в дорожняній справі п. Гумер і Денк, потім п. Єржабек заявив, що вина дорожнї падена социялїстів і страйки (сьвята правда!) Жалїє, що не покарано бунтівників, що підюдили до віденьскої демонстрациї, лише демонстрантів.

П. Зенкер заявляє, що рух проти дорожнї не є виключно робітничим або социялїстичним, але загальним. Бесїдник полємізує з бар. Ґавчом і відкликує ся до правительства, щоби зробило все, що є в єго силї.

П. Панц домагає ся знесеня цла на пашу. Обниженє тариф на гадку бесїдника не виходить в хосен консументам, лише посередникам. Вкінци пропонує бесїдник ряд заряджень в інтересї селян.

На сїм перервано наради.

П. Біянкінї запитує правительство в справі дальматиньскої зелїзницї і жадає, щоби в переговорах з Мадярами ставлено домаганє єї будови.

П. Лїберман поставив внесенє в справі виданя закона про вивласненє на цїли мешкальних домів і внесок в справі виданя наказу вивозу картофлї (?).

П. Бузек поставив внесок в справі заряджень проти дорожнї мешкань.

На сїм замкнено засїданє, слїдуюче нинї.

Внесенє п. Олесницкого в справі зміни виборчої ординациї, поставлене як наглячe, а опісля змінене по ухвалї україньского клюбу, на звичайне (щоби не переривати дорожняної дискусиї, звучить:

„Висока палата ухвалить: Установляє ся виборчу комісию, зложену з 25 членів, який поручає ся:

а) піддати обовязуючу виборчу ординацию з 1907 р. до державної ради основній ревізиї і виробити начерк новелї в тім напрямі, щоби насамперед було забезпечене правне виборче поступованє, а далї були знесені всї постанови, заведені специяльно для Галичини й відмінні від виборчого поступованя, що обовязує в инших коронних краях;

б) уложити начерк що до сотвореня виборчого трибуналу;

в) предложити обидва начерки Високій палатї до дня 31. грудня 1911 р.

Італїйско-турецка війна.

Росия супроти війни. Від хвилї, коли на Середземнім мори задирка між Туреччиною і Італїєю викликала оружну розправу, коли вся який сумнїв, що турецкій Портї удасть ся в дипльоматичній дорозї усунути ся від кровавої війни, Росия почала донюхувати ся жиру.

З початку „Новое Время“ і инші чорносотенні часописи виступили зі статями, в яких з чувством нескриваної радости заявляли, що Росия може лише тїшити ся з причини ослабленя Туреччини, опісля рознесла ся вістка про якісь тайні наради з участию ґр. Вітого, потім зачали ся появляти в деяких часописях жалісні зітханя, що турецкі розпорядки відбивають ся уємно на росийскій торговлї і що наслїдком сего є річию неминучою, що дарданельский пролив в руках Туреччини спиняє росийску плавбу, вкінци париский „Petit Journal“ сповістив, що Росия громадить на турецкій границї богато військових віддїлів і що біля Тифлїсу сконцентровано вже кілька полків.

О покривку до задирки, як се виказала Італїя, не тяжко. Сю покривку вже винайдено, а є нею признанє Туреччиною збіжевого перевозу як воєнної контрабанди, підлягаючої конфіскатї.

Справа ся є вельми поважною, чим би се на око видавало ся. Східну квестию Росия все уважала і доси уважає за квестию росийску — вічний проблєм, який скорше чи пізнїйше в інтересї Росиї мусить бути розвязаний. Сю справу навіть росийскі лїберальні живла ось як очеркують: „З одної сторони Росия не може дозволити, щоби християньскі держави, основані завдяки кровавим війнам протягом 150 лїт Росиї з Туреччиною, чи перейшли знова в ярмо півмісяця, чи щоби їх зніс з поверхнї житя нїмецкий „Drang nach Osten“. Могуча держава на берегах моря Еґейского і Чорного, все одно, чи се буде могуча відроджена Туреччина, чи монархія Габсбурґів, стане ся небезпечною для полудневих границь Росиї і для становища Росиї на найблизшім сходї. З другої сторони найважнїйші економічні інтереси Росиї велять домагати ся необмеженої комунїкациї між чорноморским побережем і всесьвітними ринками“.

Теперішну хвилю уважають росийскі публїцисти за рішаючу для здобутя свобідного переходу через Дарданелї.

Заборона перевозу збіжа і угля, який видала Туреччина на час війни пояснює вельми просторо майже цїла росийска печать, як знасилуванє укладів, хотяй § 63. берлїньского договору ясно стверджує, що Дарданелї в часї війни і мира є замкнені для всїх воєнних суден, а прецїнь судна, що везуть воєнну контрабанду, мусить ся уважати за воєнні. Ся заборона викликала горячі протести а навіть погрози з росийскої сторони, що коли Дарданелї не будуть свобідними для переїзду, то Росия ужиє всїх середників, якими розпоряджає.

Сї воєвничі загони Росиї годї уважати за безвартісну грозьбу. Зі статий росийскої печати видно, що порозумінє в сїм напрямі або вже осягнено, або небавком буде осягнене, бо всї майже часописи зазначують, що інтереси Росиї є такі самі, що інтереси західних держав.

Вісти про охоту до мобілїзациї у ріжних держав заострюють ще росийскі апетити.

Із поля війни. Римскі дневники доносять з Триполїсу, що турецка кавалєрия ночами нападає на італїйскі військові становища на полудни. До італїйского війска зголошують ся турецкі утїкачі, котрі розповідають, що в турецкім війску запанувала деморалїзация і голод.

З Триполїсу видалено 20 турецких офіцирів і цивільних урядників. Удаючи ранних, полишили ся они в шпиталю і удїлювали турецким війскам інформаций про рухи італїйского війска. „Messagero“ звіщає, що підчас бомбардациї Триполїсу впало 100 трупів. Італїйский комендант утворив в Триполїсї новий поліцийний корпус під проводом майора. З Триполїсу наспіла до Риму вістка, що 150 турецких піхотинцїв, уоружених в карабіни, доброохотно віддало ся в італїйскі руки, кажучи, що від 24 годин нїчого не їли. Війскові аташе́ чужих держав, що перебувають в Римі, удають ся на поле борби до Триполїсу.

До Аґенциї Стефанього доносять з Триполїсу 10. с. м.: В ночи з 9. на 10. с. м. о три чверти на другу напали Турки на італїйскі стоянки, що пильнували закопів Бомелїяне. По півгодинній борбі цофнули ся Турки, оставляючи ранених, трупи та карабіни. Пійманий Турок признав ся, що нападали на два

відділи піхоти і на один кінноти. Закопи Бомеліяне хоронені були рівнож гарматним огнем італійских воєнних кораблів „Sardynia“ і „Karol Albert“. Італійскі моряки виявили багато відваги.

„Ikdam“ на основі жерельних інформаций стверджує, що під Триполісом затонули три італійскі кораблї (підчас бомбардациї) від стрілів турецких батерий.

Висланий до Триполісу воєнний дописець „Daily Telegraph“ звіщає про нічний атак на части пустинї біля оази Бумеліяна. Дописець власне обходив турецкі стоянки, коли нагло почув крик: „Надходять!“ Італійский капітан приказав жовнїрам аж тоді стріляти, коли ворог буде близько. Атак виконали найлїпші турецкі сили. Італійцї стріляли аж в останній хвилї. Турки відповіли в клячучій позициї. Комендант італійского відділу одержав небавком поміч, а італійскі кораблї осьвічували поле рефлекторами. По 10 мінутах канонади ворог зник, полишаючи 5 вбитих і одну гармату фірми Крупа.

„Corriere della Sera“ доносить під датою 7. с. м. з Триполісу: Турецке війско розіґнано на 4 сторони. 4.000 турецкого війска находить ся у віддалї 5 годин ходу від Триполісу, 6.000 до 7.000 о три години дальше за ними. Комендант Мумір-баша з шефом штабу і комендантом артилєриї удав ся над границю Тунісу, однак небавком змінив напрям на полудне. Турки хотять, видно, сконцентрувати ся. Турецкі новобранцї підчас бомбардациї зняли мундури, покинули оружє, а офіцири втїкли. Марш війска відбуває ся серед некорисних условин; засоби поживи вистарчуть на 20 день, а придбанє провіянту є вельми грудне.

Проклямация Італії до населеня в Триполісї. „Messagero“ доносить, що адмірал Фаравеллї видав поклик до населеня про окупацию. Поклик повідомляє, що шкоди, нанесені бомбардациєю будуть покриті, побір новобранців знесений, будуть заведені господарскі улїпшеня, свобода релїґії і пересьвідченя буде запоручена, женщини будуть шановані.

Становище держав не змінило ся. Вістки поширені про мобілїзацию в Румунії і Чорногорі не справдили ся.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат.: Григория; римо-кат.: Едварда. — В суботу: руско-кат.: Покр. Пр. Богор.; римо-кат.: Калїкста.

— **Канцелярия „Християньско-суспільного Союза“** у Львові находить ся в улиці Хмельовского (давнїйше Ґолембя) ч. 15, II поверх. Сюди треба звертати ся в усїх справах Союза, по всякі вияснення ітп. і сюди надсилати членьскі вкладки. Тут також відбувають ся засїданя старшини Союза.

Домівка Редакциї, Адміністрациї і експедициї „Руслана“ містить ся при улиці Хмельовского ч. 15., II. поверх.

— **„Дїло“**, котре за безличні клевети на п. Ол. Барвіньского, п. з. „Наші христ. суспільники“ виклепані безіменною спілкою народно-демократичної кузнї, дістало у відповідь незбитими фактами тілько соромних поличників, набрало води в рот для прохолоди по такім соромнім пораженю і намагає ся за те відплатити своїм способом, кидаючи болотом з поза плота. З нагоди божевільного нападу о. Павла Каміньского на епископа Хомишина, пише очивидно урадоване тим, як і всякими подібними подіями народно-демократичне „Дїло“, мов би то о. Павло Каміньский був свояком радника Двора Ол. Барвіньского. Як нас інформують, в дійсности справа має ся так: Мати о. Павла Каміньского є донькою пок. о. Василя Барвіньского, бувшого пароха в Скнилові, котрий мав трох синів, живучих ще о. Мартина (дефіцієнта) і учителя Юліяна, та помершого у Львові о. Еміліяна. Василь Барвіньский, б. парох Скнилова, був сином чиншового шляхтича Якова Барвіньского з Ярчовець (коло Зборова). Брат Якова, Григорий, також чиншовий шляхтич був батьком о. Григория, б. пароха Шляхтинець. Василь Барвіньский був отже стрийним братом б. пароха Шляхтинець о. Григория, а через те син о. Григория, радник Двора Олександер, стрийно-стрийним братом дїтий о. Василя Барвіньского із Скнилова отже і матери о. Каміньского. В якім же степени є о. Павло Каміньский в такім случаю свояком з п. Ол. Барвіньским, се нехай собі зволять тепер виснувати доктори прав з „Дїла“ при помочи ще може якого сьвященика з „Народного Комітету“, або із „Спілки Дїла“, котрий обзнакомлений з метриками і степенями свояцтва.

— **Протест.** Духовеньство станїславівского деканату зібране на соборі деканальнім в Лисци старім дня 30. вересня с. р. виражає свій біль і обуренє по причинї статий поміщених в часописи „Дїло“, а містячих в собі явну і публичну хулу проти Ісуса Христа, проти Непорочности Пр. Д. Мариї і єресь проти тайни супружества, заразом постановляє яко експіяцию відправити торжественну Службу Божу з виставленєм Найсьв. Тайн в день Покрова Пр. Д. М. (15. жовтня н. с.) з процесиональним обходом около церкви. — Заразом протестує проти ширеня схизми через уряджуванє паломництв до Росиї, через віддаванє дїтий на вихованє до інститутів схизматицких і дає вираз свому обуреню по причинї брутального викиненя СС. Василиянок з дотеперішного їх поміщеня у Львові на жаданє „Совѣтъ-а Народного Дому“. Лисець старий, дня 30 вересня 1911. — *о. Стефан Комариньский*, декан і парох Лисця міста, *о. Гр. Селяньский*, *о. Е. Січиньский*, *о. Е. Шмериковский*, парох Угорник, *о. А. Навроцкий*, парох Загвіздя, *о. М. Бровко*, *о. Т. Матейко*, *о. М. Ільницкий*, *о. Ер. Бариш*, *о. І. Сіменович*, *о. І. Устияновский*, *о. В. Левицкий*, *о. П. Білоус*, *о. Т. Турчманович*.

— **Українська місионарска школа в Галичинї.** До „товариства місийного“ в Жовкві, що поставило собі цїлию заснувати школу для виобразованя місионарів для наших американьских братів, приступило протягом одного місяця два тисячі членів. Така симпатия зі сторони суспільности стрінула основників при їх Божім дїлї, якого довершенє наступить сего місяця отворенєм місийної школи в Бучачи. До І. кляси принято 12 хлопців. Условини до принятя є добре здоровлє і укінчених 12 лїт; родичі петента о принятє до сеї школи мусять дати від себе на письмі посьвідченє, що не будуть противити ся покликаню сина до стану місионарского, а опісля монашого, наколи син хотїв би до него вступити. На сьвята і вакациї полишають ся ученики в школї. Петент мусить мати покінчену 4 клясу народних шкіл. В місионарскій школї вчити будуть через 5 лїт ґімназиялних наук, після того 3 року фільософічних наук а вкінци 4 роки наук богословских. Просьбу о принятє мають петенти власноручно написати. Наколиби управа місионарскої школи узнала, що котрийсь з учеників не надає ся до місионарского стану, мають родичі взяти собі єго домів. Новій Христовій твердинї на рідній землї щасть Боже!

— **Інавґурация на львівскім унїверситетї** відбула ся нинї рано. Після богослуженя в костелї св. Миколая, відправленого еп. Бандурским, зібрали ся професори в тоґах і державні достойники в авлї унїверситета. Молодежи було около сотки. Інавґурацийну промову виголосив ректор др. Фінкель. Про український унїверситет говорив як про справу недалекої будуччини. Відповідне місце промови подамо завтра на основі стеноґраму. Промова була річева і обєктивна. З окрема виголосив виклад о. др. Ґерстман про нові проблєми в душпастирстві, який загально подобав ся.

— **Брехунови „Галичанинови“ і всїм єго побратимам по сїй штуцї до відома.** 1) О. Павло Каміньский, божевільник, що своїм вчинком викликав тілько сумного розголосу і втїхи у „Галичанина“ і єго побратимів є з пересьвідченя русофіл. Як сотрудник в Посїчи під Станїславовом намовляв людий до читаня „Русского Слова“ і видань „общества Качковского“ — самже нїчого не читав, хиба при забаві під „чорним орлом“ в Станїславові. В селї Ляхівцях під Богородчанами, куди він в часї хороби свого тестя бл. п. о. Ілиї Пиндуса, частенько приїздив для відправи богослуженя, відгрожував ся, що коли не усунуть з села читальнї „Просьвіти“, заснованої учителем Басарабом, то він єї жандармами велить обставити і нїкого там не впустить. Коли „Галичанинъ“ бажає ще кращого доказу, так ми відфотоґрафуємо сьвідоцтво убожества писане о. Каміньским і то таким „язичієм“, що навіть редактор „Галичанина“ остовпів би перед ним і зажурив би ся, що не може дорівнати о. Каміньскому. 2) О. Павло Каміньский не мав запрошеня на віче сьвящеників станїславівскої епархії, а явив ся в Станїславові не на віче, лише по своїм личним дїлам.

З того слїдує, що дикий анархізм і непошанованє духовної власти загнїздило ся неленій серед українського, лише як раз серед русофільского духовеньства. О. Павло Каміньский найкрасший сего примір.

— **В справі помочи учеників при полевих роботах.** Краєва Рада шкільна видала дня 10. жовтня обіжник отсего змісту: З причини неприхильних условин в деяких околицях в сїм роцї при жнивах а що найгірше при теперішних роботах коло копаня бараболь краєва Рада шкільна пригадує постанову §. 56. нового правильника для народних шкіл, що дає право шкільним окружним радам подїлу головних ферий на части в протязї шкільного року в поодиноких народних школах, а передовсїм по селах. В виїмкових випадках, а іменно, коли би така часть ферий мала припасти на час пильних робіт в полю н. пр. копаня бараболь, а речинець не дав ся з гори означити, вільно шкільній окружній радї видати загальний розпорядок про час ферий а рішенє що до покінченя науки полишити в сїм разї місцевій шкільній радї.

Окружна рада шкільна розважить безпроволочно, чи і о скільки в тамошнім окрузї випадало би користати з наведеного припису, евентуально видасть сейчас відповідні розпорядки. Звертає ся увагу, що з причини сего не можна оминути нормальний час головних ферий і що проте в школах, для яких би видано наведений розпорядок, головні ферії мусїли би бути відповідно скорочені.

— **Нові рускі доценти.** Мінїстер просьвіти затвердив ухвали дотичних професорских зборів в справі допущеня ґімн. професора д-ра Стефана Томашівского яко приватного доцента для австрийскої історії з рускою викладною мовою на фільософічнім видїлї львівского унїверситета і д-ра Людвика Яновского яко приватного доцента для руского письменства з узглядненєм східно-славяньских лїтератур на фільософічнім видїлї унїверситета в Кракові.

— **Ври та міру знай!** З нагоди нашої дописи з Саніччини, в якій наведено лист п. Сїдельника, накинула ся була ґазетка „Нар. Слово“ на нас і на п. Сїдельника, називаючи єго „безконфесийним суспільником“. Як всї напасти тої ґазетки в передсмертних судорогах були і є без найменшої основи, так і сю мусїло оно відкликати і помістити заяву отсего змісту: „Я нїколи не задумував про зміну ісповіданя, нї не зголосив нїгде безконфесийности, противно, я був, єсьм і остану вірним членом русько-католицької церкви і як такий шлю рівночасно на руки Вп. п. Василя Яворського десять корон на будову русько-кат церкви в Новім Санчи. З високим поважанєм *Василь Сїдельник*.“

— **Проти легкодушного банкроцтва**, яке знова починає ширити ся серед жидівских купців, відбула ся онодї анкета членів прокураториї і цїлого карного суду під проводом предсїдника суду п. Мілашевского і начального прокуратора п. Барта. По дискусиї постановлено примінити до тих з власної вини легкодушних банкротів найенерґічнїйші карні середники приписані законом. Може сї строгі середники відстрашуть неодного купця від „банкротства“.

— **Конець стрейку переплетників.** Кількатижневий страйк переплетників покінчив ся онодї обопільною угодою, заключеною між майстрами і робітниками. По довгих переговорах в яких брав участь відпоручник осередної орґанїзациї переплетників з Відня, згодили ся майстри на принятє деяких условій поставлених робітниками. Установлено іменно тарифу плати після лїт фахової працї, а час працї має тривати 9 годин і 15 мінут денно. Угоду заключено на три лїта з обопільним тримісячним виповідженєм. В разї невиповідженя продовжає ся умова на один рік. Що до плати за роботи переплетників ухвалили майстри на загальних зборах зладати в як найкоротшім часї подрібний цїнник тих робіт, котрий обовязував би всї робітнї. Заки однак та праця буде укінчена, рішено підвисшити тимчасово всї дотеперішні цїни робіт о 30 прц. Та ухвала буде подана до відома всїх правительственних і автономічних институций, банків і т. п., а з нинїшним днем має обовязувати всїх майстрів-переплетників.

— **Русофільска пропаґанда.** Для підорваня поваги австрийских властий орґан ґр. Бобрінского і Марущака „Прикарпатская Русь“ бере ся, своєю дорогою пером штубака, до таких роздумувань з нагоди сповненого злочину в австрийскім парляментї: „Въ то время, когда правительство подъ непрерывный гулъ заявчивости во внутреннихъ порядкахъ государства вынувъ саблю и дипльоматическое перо, лихо брящаетъ оружіемъ и самоувѣренно разбрасываетъ на всѣ стороны дипльоматическіе циркуляры и ноты, угождая имперіалитско-захватнымъ аппетитам военной клики (!) — въ стѣнахъ священнаго въ каждом правовомъ государствѣ парляменскаго зданія падаютъ роковые выстрѣлы направленные въ сердца представителей правительства.“ А дальше: „Это выстрѣлы живой дѣйствительности внутреннихъ порядковъ австрійской имперіи, порядковъ, вызываемихъ примѣненіемъ девиза divide et impera, примѣненіемъ заключающимся въ ласканіи однихъ и въ безчоловѣчномъ угнетеніи другихъ. Благодаря тактикѣ divide et impera австрійское правительство уже десятки лѣтъ успѣваетъ въ укоръ живой дѣйствительности (!) и положенію страшны разширять экспансію во внѣшней политикѣ, игнорируя въ время насущнѣйшія нужды обѣднѣвшаго и изнемогающаго подъ бременемъ государственныхъ налоговъ населенія.“

Автор статї в „Прикарпаск-ій Руси“ засьміло кидає свої погляди на терпеливий папір. В державі, до якої линуть єго хулїґаньскі почуваня, по проголошеню таких докорів, що рівнають ся майже погрозам, опинив би ся він сейчас на Сибірі; та сумнївне, чи і наші власти будуть для него довготерпеливі.

— **Наданє стипендий** Намісництво надало опорожнені три стипендиї з громадскої фондациї м. Миколаїва н. Дн. річно по 140 К почавши від шкільного року 1910/11, Ант. Пришлякови, уч. І. кл. ґімназиї у Львові, Ферд. Неволяньскому, уч. V. кл. нар. школи в Миколаєві і Ів. Гірнякови, уч. V. кл. ґімн. в Стрию, синам миколаївских міщан.

— **Шпіґуньскі перемитники перед судом.** Позавчера почала ся довірочна розправа перед звичайним трибуналом у Львові проти шинкарів Вайсманів і Штайберґа з Оконів св. Тройцї на галицкім Подїлю, обжалованих о шпіґуньство на річ Росиї. Найважнїйші сьвідки з росийского боку покликані до розправи, не явили ся, о що подбало росийске правительство. З тої причини на внесенє прокур. Рожанковского, а суд зажадає в дипльоматичній дорозї переслуханя тих сьвідків. Як високо цїнять обжалованих, показує ся з того, що суд зажадав по 25.000 К кавциї від кождої штуки випущеної із слїдчої вязницї. Нова розправа відбуде ся за кілька місяців.

— **Смерть віденьского артиста.** У Віднї помер дня 10. с. м. нечайно славний артист надворного театру Ернесть Гарман. Він належав до найбільших нїмецких драматичних артистів сего театру; в понедїлок вечером виступав ще на сценї, а кілька годин потім вже не жив. Підчеркнути належить, що він був щирим католиком. З причини єго смерти вислала дирекция міского львівского театру сердечну кондоленцийну телеґраму на руки директора барона Берґера.

— **Намірена втека Ронїкера.** У вязничій келїї Ронїкера найдено сими днями підчас ревізиї анґлїйскі пилники до перепилованя крат і инші предмети, які могли би улекшити втеку. Ронїкер виявив повний спокій і заявив, що про сї предмети нїчого не знає, відки они взяли ся. А що він дальше вдає божевільного, тому єго не покарано в дисциплїнарній дорозї, лише переведено до иншої келиї і віддано під строгійший догляд.

— **Дефравдация 10 мілїонів корон.** До 10 мілїонів корон заграбили в сїм роцї австрийскі і угорскі банкирі в північній Америцї бідним переселенцям свого краю. Є се отсї людцї, що в роцї 1911. збанкрутували:

1. П. Б. Ровянек і спілка	4.000.000 К
2. Арпад Ґечель і спілка	230.000 „
3. М. Гарбуля	200.000 „
4. М. Корлят	300.000 „
5. Андрей Земани	2,500.000 „
6. Яков Кляйн	1,250.000 „
7. Ізидор Кляйн	425.000 „
8. Іван Беза	225.000 „

Проти сих збанкрутованих грабежників переселенців отворено тепер конкурс. Але є дуже мала надїя, щоби пошкодовані щось дістали, бо актива є дуже малі. Такі обманьства є тільки через се можливі, що в Америцї зовсїм не контролюють банкирів і тому они можуть робити, що їм подобає ся. Також духовник з Угорщини Епамінонд Люкачін належить до сеї лїсти обманців. Люкачін переселив ся перед трома роками з Угорщини до Америки, де зорґанїзував румуньский костел

Але ся діяльність не вдоволила єго і він заложив з кількома капіталістами банк під фірмою »Romanue«, який мав заряджувати грішми переселенців. В минулім році повернув він до дому і знова поїхав там з новими плянами до Америки і заложив новий банк для переселенців під фірмою „Aurora“ і часопись під тим самим заголовком. Переселенці приходили з довірєм до сего заведеня і віддавали весь заощаджений гріш, щоби післати до дому своїй родині. Тепер зазнали они найбільшого розчарованя. Люкачін утік і полишив цілий банк в найбільшім неладі. Пошкодовані внесли проти обманця жалобу. Межи пошкодованими находить ся також будапештаньска румуньска церковна громада. Банк зібрав також більші суми на заложенє в Будапешті румуньскої церкви, але не дав їх на призначене діло. („Атляс“).

— **Відшкодоване за дрогобицкі події.** Адвокатский конципієнт др. Й. Нессер, ранений в часї дрогобицкої стрілянини, обжалував перед віденьским цивільним судом тов-о обезпечень „Nationale“, котре не хотіло виплатити єму відшкодованя, покликуючи ся на статут, на основі котрого товариство не відповідає за події в часї ворохобні. Суд засудив товариство на заплаченє відшкодованя, тому що звісну стрілянину не можна брати за ворохобню горожан.

— **Урядові іспити зі стеноґрафії.** Всякі підприємства і інституциї, що удержують в себе в урядованю постійних стеноґрафів, жалують ся, що стеноґрафи виказують ся перед обнятєм посади гарними сьвідоцтвами, а в дійсности не уміють стеноґрафувати. Тому головний Союз австрийских промисловців у Відні, подав думку, чи би не ліпше було завести для стеноґрафів урядових іспитів. В сїм зглядї запитує про думку інтересованих, що зволять прислати листом до фабричного Союза у Львові, ул. Академічна ч. 17.

— **Епільоґ стрілянини.** Перед кількома місяцями була голосна у Львові кровава подія в одній з львівских реставраций. Іменно два кадети пп. Застера і Хупік почали сварку з двома цивільними: адвокатским кандидатом д-ром Кляфтеном і зелїзничим урядником п. Кнезем, в часї котрої кадет Застера витягнув револьвер і їх обох тяжко пострілив. Хотяй ту авантуру викликали самі кадети, військові власти оправдали зовсїм їх поведенє та ще й обжалували обох пошкодованих до суду за обиду чести кадетів. Розправа ся мала відбути ся онодї, але єї відложено в наслїдок неприсутности кадета Застери.

— **Поліцийні асистентки в Австриї.** До австрийского буджету вставлено в сїм році нову рубрику, іменно на покритє платнї поліцийних асистенток, котра то інституция має бути введена в Австриї для опіки над нелїтними дївчатами.

— **Скандал!** В „Gazet-i kościeln-ій“ читаємо: В скарбовім краківскім окрузї зайшов нечуваний факт, хоч не перший в своїм роді До виміреня еквівалєнтної належитости на VII. десятилїтє парохам та монастирям визначив начальник уряду виміру належитостий, скарбовий надрадник п. Чабан д-ра Йоахіма Тушіча, скарбового комісаря... ж и д а. Сей жидок старає ся в своїх візитациях монастирского майна оцїнювати їх вартість як найвисше, щоби підвисшити еквівалєнтний податок. Се є справдї чистий скандал. Чи нема вже урядників Християн? А кілько то жидків саранею обсїло всї галицкі уряди?

— **Великоміске здичінє.** На 18-лїтну А. Симчак, що переходила з братом в суботу вечером улицею 29. листопада у Львові напав в брутальний спосіб 19-лїтний муляр Ст. Славец в товаристві трех инших опришків, а побивши брата, знасилував дївчину. Брат нещасної встиг ще візвати поліциянта, котрий зловив злочинця. — Того самого дня по полудни приступив до проходжуючої ся по Високім Замку 19-лїтної Ад. Ґросс якийсь мужчина в середнім віцї в неморальнім намірі. Обурена дївчина відтрунула напастника; але він не уступив ся і хотів єї знасилувати. Дївчина боронила ся розпучливо. На щастє громадка перехожих уратувала побиту і покалїчену дївчину, а злочинець утік. — За стрийскою рогачкою два робітники упоїли в шинку якусь женщину а вкінци побили та непритомну на поли знасилували. Нещасливу забрала ратункова стация, а диких робітників увязнено.

Гарні овочі социялїстичної роботи серед міских робітників.

Оповістки.

— **Іменованя ґімназияльних директорів.** Цїсар іменував управителя академічної ґімназиї у Львові Ілию Кокорудза, директором тої ґімназиї, а Ів. Тральку, проф. ґімназиї в Стрию, директором тогож заведеня.

— **Позір!** Просимо всїх Товаришів прибути на домашнє сьвято „С.-Б.“, яке відбуде ся в недїлю 15. жовтня с. р. о год. 5. по полудни в салї Товариства. По домашному сьвятї в реставрациї п. Лясоцкого спільний комерс, на який належить зголошуватись найдальше до суботи в „Соколї“ від год. 6—8 вечером. Число учасників в комерсї обмежене. Ноша: сокільский однострій або візитова. — *Комітет.*

— **З Бродів.** Загальні збори філїї Руского Товариства педаґоґічного в Бродах відбудуть ся дни 16. жовтня 1811 о год. 2. по полудни в льокалї Товариства „Основа“. Наколи не збересь достаточне число членів, збори відбудуть ся о год. 2½, без огляду на число членів. За Виділ: *о. Софрон Глїбовицкий*, голова. *Стефанїя Лотоцка*, секретарка.

— **Іменованя і перенесеня в судівництві** Wien. Ztg. оголошує: Цїсар іменував віцепрезидента краєвого суду у Львові, Андр. Льорка, радником двора і президентом окружного суду в Чорткові. — Мінїстер судівництва переніс радників краєвого суду Йос. Уайльгофера і Бр. Лїшка до Чорткова; іменував радниками кр. суду для окр. суду в Чорткові: радн. краєв. суду і нач. пов. суду в Чорткові Йос. Радзєховского, та пов. судиїв Ів. Шмульского в Тернополї, Йос. Сосенка в Коломиї, Евст. Дудровича в Устриках, Вол. Федака в Бережанах, д-ра Л. Роґальского і Брон. Сьвідерского в Сяноцї, д-ра Жигм. Ясїньского в Бібрцї; переніс заступника прок. Бл. Сивуляка зі Станїславова до Львова, д-ра Жигм. Голобуда з Тернополя до Чорткова; іменував заст. прок. Мар. Островского в Коломиї прокуратором в Чорткові, а заступником прок. судиїв Вл. Соколовского в Нижанковичах для Станїславова, Мих. Радецкого в Сколїм для Коломиї, Фр. Фридлевича в Бірчі для Чорткова; дальше повіт судиями судиїв: д-ра Меч. Посоховского в окр. краєв. судї у Львові, Герм, Местера в Мостисках з полишенєм на дотеперішних службових місцях; іменував заст. прокур. Казим. Сеньковского повіт. судиєю, та повітовими судиями для окр. суду в Чорткові: пов. судию Вікт. Наймана в Чорткові, судиїв д-ра Дав. Лїона в Ярославі, Ем. Карачевского в Балигородї, Мих. Івануса в Чорткові, Тад. Терлецкого в Сколїм, Тад. Бендажевского в Печенїжинї і М. Лорчиньского в Яблонові.

Мінїстер судівництва іменував начальника канцеляриї Ем. Кольберґера в Золочеві старшим начальником канцеляриї в Чорткові контрольора вязницї окр. суду в Самборі Каз. Фідерера управителем вязницї окр. суду в Чорткові, адюнкта карного заведеня в Віснїчи От. Бжезїну контрольором вязницї окр. суду в Чорткові, канц. асистента Ант. Турчаньского у Львові начальником канцеляриї в Чорткові.

— **З зелїзниць.** В окрузї ц. к. Дирекциї зелїзницї північної отворено дня 2. вересня с. р. на шляху Дзєдзіц-Белїц-Лодиґовіце положену і доси тілько для руху особового і пакункового уладжену стацию також для повного руху товарового. Надаванє зглядно видаванє там материялів вибухових і легко запальних, живих зьвірят і плинів в цистернах є недозволене. Заладованє і виладованє всїх посилок належить до сторони.

Телеґрами

з дня 12. жовтня.

Будапешт. (ТКБ). Санїтарний відділ мінїстерства внутрішних справ доносить про кілька нових випадків холери в кількох комітатах.

Будапешт. (ТКБ). Мінїстер війни Авфенберґ відїхав до Відня.

Будапешт. (ТКБ). В соймі запитував п. Кавлї правительство про стан переговорів з Австриєю в справі мяса і грозив, що коли признасть ся Австриї дозвіл, то Угорщина буде стреміти до самостійної, цлової области. Мінїстер рільництва Серенї заявив, що не може дати вияснень, бо переговори ще тривають, може сказати лише тільки, що справа мяса є дуже важна, та не в тім степени, щоби мінїстерство звертало на неї цїлу свою увагу. П. Апонї запитував, чи австро-угорске правительство наміряє подбати в справі перерваня італїйско-турецкої війни.

Курацийний виноград

найкрасшої і найшляхотнїйшої якости, з великими ягодами, солодкий, сьвіжо з пня 5 клґр. 2 К 90 с. — **ПЧІЛЬНИЙ МІД** найгарнїйшої якости 5 клґр. 7 К.

L. Altney

Versecz 4, Ungarn. (3—10)

НАЙДЕШЕВШІ ЦІНИ

МАТЕРИЯЛ ДОБОРОВИЙ

Іконостаси, Престоли, Амвони, Кивоти, Крилоси, і прочі знаряди церковні

— — — — виконує — — — —

Артистично, солїдно у всяких стилях

Перша краєва фірма уряджень церковних

Теодозія Комісарука

в Станїславові, ул. Шевченка.

ПОВНА ҐВАРАНЦІЯ

НА СЛУЧАЙ ПОТРЕБИ ДОГІДНІ СПЛАТИ

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цїлею Товариства є **уділюванє кредиту** своїм членам рільникам **обезпеченим в „Днїстрі“ від більше лїт.**

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекциї Товариства в годинах урядових, **від 8. до 2. год. в полудне.**

Конто в Щадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі	К 3,153.745·—
Уділи членьскі	К 313·337·—
Позички уділені	К 3,810·183·—

Канцеляриї Товариства отворені перед полуднем.

Пошукує ся дяка. Зголошеня слати на руки гр.-кат. Уряду парох. в Тулукові, почта Заболотів. (2—5)

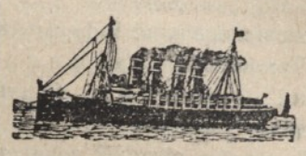

ДО АМЕРИКИ КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99.**

Цїна переправи кораблем 160 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а **90 К** за дїти понизше 12 лїт з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТУ в РЕЦЇ (Фіюма).

Франконія 9. листопада.
Панонія 14. листопада.
Карпатия 28. листопада.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня 28/10, 18/11 16/12 1910.
Мавританія, 21/10, 11/11. 9/12, 30/12 1911.

122

Просимо вписувати ся в члени стоваришеня „Спілка продукцийна“, щоби уможливити введенє єго в житє. Стоваришенє витичило собі таку цїль: Купувати сирі продукти, тії переробляти і яко свій виріб продавати, удержувати склади з сирими продуктами і з своїми виробами в цїли користного їх збуваня; — закладати фабрики для перерібки сирих продуктів і материялів; — засновувати спілки продукцийні і т. п. — Один уділ виносить К 100 —, вписове К5 — Гроші належить посилати на адресу „Народна Торговля“ у Львові на книжочку вкладкову ч. 4000. Статут і заяви приступленя на жаданє висилає **Дирекция.**

Найприступнїйші оферти

Артистична переплетня книжок

Львів, Ринок 10 дім тов. „Просьвіта“

приймає в переплет:

всякого рода наклади.

Книги торговельні і бюрові
Книги церковні, Евангелия.
Книги бібліотечні і т. п.

Сталим відборцям і братствам церковним уділяє кредиту.

Розклад їзди зелїзниць у Львові.

Відїзд. **Головний дворець.** Приїзд

рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи		рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночи
3·40	8·22*	2·45*	6·05	11·10	Краків	5·50	9·00*	2·00*А	5·48	9·50
—	8·45	2·30*А	7·00*	12·35*	Краків	7·30	10·15	1·30*	8·25*	2·22*
—	—	—	7·30	—	Краків	—	—	—	—	—
—	—	5·46	—	—	Мшана	—	—	—	7·15	—
—	—	3·50	—	—	Ряшів	—	—	1·10	5·40	—
6·15	10·40	2·18*	8·46	11·13	Підволочиска	7·20	11·55	2·10*	—	10·30
—	—	2·35	8·38*●	—	Красне	—	8·08*●	—	10·10	—
6·00	9·15*	2·20*	—	10·48	Чернівцї	8·05	—	2·05*	—	9·34
—	9·37	—	—	2·50*	Чернівцї	—	—	5·52	6·26*	12·05*
—	—	3·05	—	—	Ставїславів	—	10·25	—	—	—
—	—	—	6·29	—	Коломия	5·45	—	—	—	—
6·00	10·02Б	1·45	6·50	11·25	Стрий	7·28	11·40	6·45	10·19Б	11·00
7·30	10·02Б	1·45	6·50	—	Лавочне	7·28	11·40	4·25	10·19Б	11·00
7·30	10·02Б	1·45	6·50	11·25	Пустомити	7·28	—	4·25	6·45	10·19Б
6·35	9·05	3·40	—	10·40	Самбір	8·00	9·58	1·40	9·00	—
6·35	9·05	2·15А	3·40	10·40	Любінь	8·00	9·58	1·40	9·00	12·45Д
7·35	9·05	—	3·40	—	Сянки	—	9·58	1·40	9·00	—
7·35	—	2·28	7·49	11·35Е	Рави руска	7·33	—	1·26	8·00	—
7.35	—	2·28	—	—	Белзець	—	—	1·26	8·00	—
7·35	—	2·28	7·49	—	Сокаль	7·33	—	1·26	8·00	—
6·06	10·05Г	12·30Г	4·18П	8·20А	Бруховичі	7·00	8·3·Г	1·26	5·18Г	9·35А
7·22	—	2·50З	6·31Г	—	Бруховичі	7·33	11·05Г	1·46Г	7·45П	—
7·35	—	2·28	7·49	11·35Е	Бруховичі	—	—	3·48З	8·00	—
8·20	10·25Л	1·35В	3·05Л	6·00	Янів	8·15	1·11Л	4·30	9·25Л	10·00В
8·20	—	—	—	6·00	Яворів	8·15	—	4·30	—	—
5·58	—	—	6·16	—	Підгайцї	—	11·15	—	10·20	—
5·58	—	—	6·16	—	Винники	—	11·15	—	10·20	12·16К
7·50	—	2·50	—	—	Стоянів	—	10·04	—	6·30	—

Відїзд. **Підзамче.** Приїзд.

6·30	11·01	2·33	9·09	11·33	Підволочиска	7·01	11·35	1·55*		10·13
—	—	2·52	8·51*	—	Красне	—	7·49*●	—	5·16	—
6·12	—	—	6·30	—	Підгайцї	—	10·54	—	8·52	—
6·12	—	1·30	6·30	10·40К	Винники	7·26	10·54	6·24	9·57	12·00К
8·12	—	—	5·38	—	Стоянів	9·42	—	6·11	9·57	—

Відїзд. **Личаків.** Приїзд.

6·31	—	—	6·51	—	Підгайцї	—	10·36	—	9·36	—
6·31	—	1·49	6·51	10·59	Винники	7·08	10·36	6·06	9·36	11·43К

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/6 до 10/9 в недїлї і рим.-кат. сьвята. В від 7/5 до 10/9 в недїлї і рим.-кат. сьвята. Г від 1/6 до 31/8 щоденно. Д від 14/5 до 10/9 в недїлї і рим.-кат. сьвята. Е лише в недїлї. З від 1/6 до 30/9 щоденно. К в суботи і недїлї. Л від 1/5 до 30/9 щоденно. Н від 1/6 до 31/8 в недїлї і сьвята. П від 10/5 до 30/9 щоденно.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского,

KUL BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA